

سیدمجتبی طباطبایی کارگردان فیلم سینمایی «اخت‌الرضا»:

برای نگارش فیلمنامه «اخت‌الرضا» با محدودیت منابع مواجه بودیم

سیدمجتبی
روزنامه‌نگار

تاریخی طباطبایی در حوزه تاریخ اسلام بود، او در آثار قبلی در جایگاه تولید یا تهیه‌کننده قرار گرفته بود و درباره فیلم «سلمان فارسی» یک همکاری خوب با عتبه عباسی (ع) داشت که بعد از بازتابی که در کشور عراق و کشورهای خلیج فارس از دیدن این فیلم رخ داد برای تجربه بعدی از او برای بازسازی یک مستند ۳۰-۴۰ دقیقه‌ای، در عتبه حسینی و استان مقدس حضرت معصومه (س) دعوت به عمل آمد.

تولید در سکوت به دلیل پرهیز از چالش‌ها
طباطبایی کارگردان فیلم «اخت‌الرضا» در خصوص چالش‌های این فیلم گفت: یکی از چالش‌های ما این بود که خیلی نمی‌توانستیم نزدیک شخصیت حضرت معصومه (س) شویم و این کار خیلی ملاحظات داشت، برای همین سعی کردیم فیلم را در سکوت کامل خبری پیش ببریم تا کمتر حساسیت‌ها برانگیخته شود. وقتی تصویربرداری فاز یک پروژه انجام شد این دل و جرأت را پیدا کردیم که آن را به یک داکو درام سینمایی تبدیل کنیم.

وی در ادامه درباره اینکه چگونه و چقدر نگاه مستندگونه به این اثر داشته است، عنوان کرد: من چون از نتاثر و نمایش شروع کردم و خاستگاه نتاثر هم آیین بوده است پس در گام اول می‌خواستیم در این اثر یک کار آیینی انجام دهیم؛ یک کار مبتنی بر ایدئولوژی با نگاه به شخصیتی مقدس. به همین منظور خیلی ملاحظات جدی وجود داشت؛ یعنی یا من باید به سمت صرف مستندات تاریخی می‌رفتم که در آن قالب، یک مستند قابل دفاع خوب اما فاقد جذابیت‌های بصری و دراماتیک ارائه می‌دادم و یا سمت داستان و درام می‌رفتم که در این صورت باید تخیل خودم را دخیل می‌کردم. در مورد این گونه آثار مرتبط با معصومین، ملاحظات هاست که دو بال دارد، یکی بال محتوا و یکی بال تکنیک، آن بال محتوا خیلی پیچیده است و خیلی مراقبت‌ها نیاز دارد، برای همین در تخیل هنرمندانه، من دستم بسته بود اما با وجود این موقعیت‌هایی را وارد قصه کردم که لطمه‌ای به آن مستندات تاریخی نزنند، من حرفی را متقن نزنم بلکه سعی کردم یک سری مستندات بیابم که قابل دفاع باشد.

طباطبایی کارگردان در مراسم رونمایی و اکران اخت‌الرضا

استفاده از کتاب «انسان ۲۵۰ ساله» رهبری

این کارگردان در خصوص منابع تاریخی استفاده شده در پژوهش فیلم گفت: منابع تاریخی زیادی را در این خصوص بررسی کردیم. مقالات و پژوهش‌های عمیقی که توسط خود آستان مقدس حضرت معصومه (س) انجام شده بود، همچنین آثاری را که در مرکز پژوهش‌های آستان مقدس حضرت موجود بود مطالعه و بررسی کردیم که یکی از آنها کتاب «مقاتل الطالبن» است. کتاب «انسان ۲۵۰ ساله» نوشته رهبر معظم انقلاب که در مورد سیره دوازده امام (ع) است هم کمک بسیاری به ما کرد. سبک فیلم «اخت‌الرضا»، «داستانی سینمایی» است و با یک شیب اندک به سمت «مستند داستانی» متمایل شده است؛ از این جهت مستند است که سعی شده در این فیلم از عنصر تخیل کمتر استفاده شود و فضاسازی و شخصیت‌پردازی با محوریت مستندات تاریخی و اتفاقاتی که به وقوع پیوسته، صورت گیرد. همچنین فیلمنامه «اخت‌الرضا» با بیش از ۴ سال پژوهش و با نظارت آیت‌الله احمد عابدی و عبدالرحیم جتعی و تحت اشراف محققان تاریخ اسلام و مشاوران متخصص این امر نوشته شده است و بعد از تحقیقات اولیه فیلمنامه تحت نظر آستان مقدس حضرت معصومه سلام‌الله علیها و با مشارکت عتبه حسینی به رشته نگارش درآمد و حدود یک سال تأیید فیلمنامه به طول انجامید. این فیلم در دو فاز مقابل دوربین رفته است که فاز اول در سال گذشته طی ۳۰ جلسه تصویربرداری و دوالی سه‌ماهه تولید و پس تولید آن به طول انجامید و امسال هم حدود یک ماه پیش تولید و ۱۰ جلسه فیلمبرداری مجدد داشته است.

فیلمبرداری در روز شهادت حضرت معصومه (س) بدون برنامه ریزی قبلی

بنا به پیش‌بینی عوامل فیلم قرار بود این کار در بهار ۱۴۰۱ به پایان برسد ولی مشکلات مختلف باعث شد اواخر پاییز کار تکمیل شود و بدون هیچ گونه برنامه‌ریزی قبلی به صورت بسیار خارق‌العاده فیلمبرداری تشییع حضرت دقیقاً در روز رحلت شهادت گونه ایشان اتفاق افتاد که برخلاف روزهای قبل و بعدش روز عجیب و سردی بود و باد می‌وزید و به لحاظ تصویری بسیار به آنها کمک کرد و المان‌های تصویری، لباس‌ها و اتفاقات تصویری که رخ می‌داد به طرز خارق‌العاده‌ای زیبا شد. فیلم اخت‌الرضا فیلمی تاریخی با دشواری‌های بسیار است که با امکانات محدود ساخته شده است؛ ضعف فیلمنامه و نداشتن قصه و روایت خوب از نقاط ضعف فیلم به‌شمار می‌رفت و شاید این ضعف برمی‌گردد به نبود منابع لازم که عوامل به آن دسترسی نداشتند. در مجموع اخت‌الرضا؛ می‌تواند فتح بابی باشد برای شروع تولیدات تاریخی و اکران آن در سراسر کشور و شاید طباطبایی با شجاعتش یک مسیر جدیدی را برای دیگر کارگردانان و تهیه‌کنندگان باز کرده است که آنها هم در این مسیر ریسک کنند و یک اثر تاریخی را به تولید برسانند.

در مورد این گونه آثار مرتبط با معصومان، ملاحظات هاست که دو بال دارد، یکی بال محتوا و یکی بال تکنیک، آن بال محتوا خیلی پیچیده است و خیلی مراقبت‌ها نیاز دارد، برای همین در تخیل هنرمندانه، من دستم بسته بود اما با وجود این موقعیت‌هایی را وارد قصه کردم که لطمه‌ای به آن مستندات تاریخی نزنند، من حرفی را متقن نزنم بلکه سعی کرده‌ام یک سری مستندات بیابم که قابل دفاع باشد

